

BYROJA KOSOVARE E SIGURIMEVE

(FONDI I KOMPENSIMIT)

BULETIN INFORMATIV

III

Prishtinë, Mars 2018

Përmbajtja:

HISTORIKU I FONDIT TE KOMPENSIMIT ISH FONDI I GARANCISË SË KOSOVËS -----	3
2. STATUSI LIGJOR DHE STRUKTURA ORGANIZATIVE – FUNKSIONALE E FONDIT TË KOMPENSIMIT NË KUADËR TË BYROSË KOSOVARE TE SIGURIMEVE -----	3
3. FINANCIMI I FONDIT TË KOMPENSIMIT NË KUADËR TE BYROSË KOSOVARE TE SIGURIMEVE -----	5
4. PROCEDURAT E PARAQITJES SE KËRKESËS PËR KOMPENSIM TE DEMIT PRANË FONDIT TE KOMPENSIMIT NE KUADËR TE BYROSË KOSOVARE TE SIGURIMEVE -----	6
PROCEDURA ME RASTIN E PARAQITJES SË DEMIT:-----	6
5. E DREJTA LIGJORE E FONDIT TE KOMPENSIMIT NE KUADËR TE BYROSË KOSOVARE TE SIGURIMEVE NE RIMBURISIMIN E MJETEVE FINANCIARE PËR DEMIN E PAGUAR -----	7
6. NUMRI I DËMEVE TË PAGUARA NE FONDIN E KOMPENSIMIT – BKS -----	8
1). NUMRI I DËMEVE TE PAGUARA NE FONDIN E GARANCISË – KOMPENSIMIT,-----	8
2). MESATARJA E DËMEVE TË PAGUARA NE FK,-----	10
7. NUMRI I DËMEVE TE PARAQITURA DHE TE REZERVUARA NGA FONDI I KOMPENSIMIT – BKS -----	11
8.STRUKTURA E DËMEVE TE PARAQITURA NE FONDIN E KOMPENSIMIT – BKS -----	13
A) STATISTIKAT NE NUMËR DHE PËRQINDJE TE DËMEVE NE VARËSI TE KOMUNAVE KU KA NDODHUR AKSIDENTI -----	13
DËMET NGA AUTOMJETET ME TARGA NGA REPUBLIKA E SERBISË DHE MALIT TË ZI -----	20
DËMET E SHKAKTUAR NGA AUTOMJETET-SHKAKTARET E PAIDENTIFIKUARA - DËMET NN-----	21
DËMET NGA MAKINERITË BUJQËSORE TRAKTORËT, MOTOÇIKLETAT DHE MULTIKULTIVATORET -----	21
DËMET E SHKAKTUARA NGA VETURAT, AUTOBUSËT, KAMIONËT (TË GJITHA KATEGORITË PËRVEÇ KATEGORISË NËN B,C,D)-----	22
9. EFEKTI I KOSTOS SE DËMEVE TE FONDIT TE KOMPENSIMIT - BKS NE ZHVILLIMIN E INDUSTRISË SE SIGURIMEVE. -----	25
10. INFRASTRUKTURA LIGJORE NE REPUBLIKËN E KOSOVËS LIDHUR ME REGJISTRIMIN DHE SIGURIMIN E AUTOMJETEVE -----	25
PRAKTIKAT LIGJORE TE VENDEVE TE ZHVILLUARA APLIKIMI I TE CILAVE KA REZULTUAR ME ZVOGËLIMIN E NUMRIT TE AUTOMJETEVE TE PASIGURUAR -----	26
A). ORGANIZIMI I AKTIVITETIT INTENSIV LOBUSË NE ZVOGËLIMIN-NDALIMIN E NUMRIT TE AUTOMJETEVE TE PASIGURUARA. -----	26
B). PROPOZIMET E FONDIT TË GARANCISË PËR MASAT TE CILAT DO TE NDIKONIN NE ZVOGËLIMIN E NUMRIT TE AUTOMJETEVE TE PASIGURUAR NE KOSOVE. -----	26

Historiku i Fondit te Kompensimit ish Fondi i Garancisë së Kosovës

Fondi i Garancisë së Kosovës është themeluar me dispozitat e Rregullores Nr. 1999/22 si akt ligjor i Administratës së Përkohshme të Misionit të Kombeve të Bashkuara dhe nenit 4 të Rregullit 3 të datës 22.01.2003 bazuar mbi ndryshmin e Rregullit 3 për sigurimin e TPL-mjeteve motorike të datës 27.06.2002 i nxjerrë nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovë (e quajtur BPK) .Në statutin e Fondit të Garancisë si akt juridik me i lart i brendshëm i Fondit të Garancisë, themelues të Fondit të Garancisë janë Kompanitë e Sigurimeve të licencuara në Republikën e Kosovës për shitjen e sigurimit të Auto përgjegjësish-TPL.

Baza ligjore e funksionimit të ish Fondit të Garancisë ka qenë Rregulli 3 i cili ka qenë në fuqi deri me hyrjen ne fuqi të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia, nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës në të cilin Rregull ne nenin 4 dhe 5 përshkruhen obligimet dhe te drejtat e Fondit të Garancisë si entitet ligjor. Fondi i Garancisë si entitet ligjor është subjekt juridik me te drejta te plota te përshkruar ne Rregullin 3 dhe ne Statutin e ish Fondit të Garancisë dhe komfor këtyre akteve ka autorizime te plota ligjore për tu paraqitur si subjekt juridik ne qarkullimin juridik për realizimin e te drejtave te veta dhe për te qen i kërkuar respektivisht i paditur për përmbushjen e obligimeve qe kane palët e drejta e te cilave buron nga Rregulli 3.

Themelues te Fondit te Garancisë se Kosovës janë Kompanitë e Sigurimeve te licencuara nga Banka Qendrore e Republikës se Kosovës për shitjen e sigurimeve te Auto përgjegjësish. Themelimi i Fondit ishte i rregulluar ne nenin 4 pika 4.2 te Rregullit 3 deri në miratimin e Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia.

2. Statusi ligjor dhe struktura organizative – funksionale e Fondit të Kompensimit në kuadër të Byrosë Kosovare te Sigurimeve

a) Fondi i Kompensimit në Byronë Kosovare të Sigurimeve është paraparë me dispozitat e Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga auto përgjegjësia i cili është miratuar në Kuvendin e Republikës së Kosovës me datë 23.06.2011 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë pas publikimit të të njëjtit në Gazetën zyrtare të Republikës së Kosovës.

Me hyrjen ne fuqi te këtij Ligji konkretisht në Nenin 43 te tij ku janë përshkruar dispozitat kalimtare është përcaktuar edhe shfuqizimi i çdo dispozite të rregullores se UNMIKUT 2001/25 mbi bazën e se cilës ka funksionuar ish Fondi i Garancisë së Kosovës kur janë në kundërshtim me këtë Ligj.

Praktikisht Fondi i Kompensimit i themeluar me Ligj edhe me tutje funksionon mbi principet të njëjta që ka funksionuar edhe Fondi i Garancisë së Kosovës, dhe është pasardhës juridik i Fondit të Garancisë së Kosovës, ku edhe ka trashëguar kontestet nga ish Fondi i Garancisë së Kosovës.

Ne Kreun 3 (tre) të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia ku janë përcaktuar statusi funksionimi organizimi dhe raportimi i Byrosë Kosovare të Sigurimeve, në Nenin 29 par. 6 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia, është përcaktuar se Byroja Kosovare e Sigurimeve kryen funksionin e Fondit të Kompensimit për pagesën e dëmeve të parashikuara me këtë ligj, me mjetet nga Fondi i Kompensimit.

Fondi i Kompensimit administrohet nga Byroja Kosovare e Sigurimit dhe ka për qëllim pagesën e dëmeve në territorin e Republikës së Kosovës, në rastet kur shkaktaret e aksidenteve janë të pasiguruar, në rastet kur shkaktaret e aksidenteve janë të paidentifikuar, në rastet kur shkaktaret e aksidenteve janë me regjistrim të huaj dhe ju ka skaduar sigurimi kufitare, të përcaktuara me ne detaje në nenet 18, 19, 20, 21, dhe 22 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia.

Siguruesit të cilët ushtrojnë veprimtari në Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia në territorin e Republikës së Kosovës, janë të detyruar që të kontribuojnë çdo tre muaj financiarisht në Fondin e Kompensimit, në përpjesëtim të drejte me primet e realizuara në këto lloj sigurimesh në tre mujorin pasardhës sipas Nenit 32 par 2 e Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia.

Në po këtë Ligj përkatësisht në Nenin 32 par. 3 janë përcaktuar është burime tjera të Fondit të Kompensimit e që janë arkëtime prej rimbursimit në procedurat e regresit; kontributet shtesë të siguruesve, kur fondi i parashikuar rezulton të jetë i pamjaftueshëm për të kryer pagesat; rimbursimet nga pronarët e mjeteve motorike të pasiguruara për të cilët fondi i kompensimit ka paguar dëmshpërblim; të ardhurat nga investimi i mjeteve të fondit të kompensimit; burimet e tjera, të cilat nuk ndalohen me ligj.

Para kontributit të siguruesve në Fondin e Kompensimit BQK-ja, me propozimin e Byrosë, çdo vit vendos shumën e kontribuuesve që të njëjtët duhet ta paguajnë, si dhe afatin brenda të cilit duhet të bëhet financimi i mjeteve.

Është e ndaluar që kërkesat nga Fondet pensione, invalide, dhe shëndetësore të rimbursohen nga Fondi i Kompensimit.

Shtetasve të huaj u njihet e drejta në dëmshpërblim për demet që paguhet nga Fondi i Kompensimit, përveç në rastet kur kjo e drejte nuk u njihet shtetasve Kosovare me Ligjin e shtetit të cilit i përket i dëmtuari.

Fondit i Kompensimit mbahet i veçantë në llogarite e përcaktuar nga BQK-ja brenda territorit të Republikës së Kosovës, por është parapare mundësia që mjetet nga Fondi i Kompensimit të mund të investohen në letra me vlerë të Qeverisë si dhe në depozita bankare.

Byroja e Sigurimeve është e obliguar që për çdo muaj të paraqes pranë BQK-se raportin e gjendjes së aktives në mbulimin e Fondit të Kompensimit, po ashtu është e obliguar që ta njoftoj BQK-ne kur siguruesi vepron në kundërshtim me dispozitat e Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia, në rast të mosrespektimit të obligimeve nga ana e Siguruesve Ligji për Sigurimin e Detyrueshëm po ashtu ka parapare edhe masat ndëshkuese deri tek revokimi i licencës për veprimtarinë e Sigurimit të Detyrueshëm.

b) Struktura organizative e Fondit të Kompensimit së Kosovës është e rregulluar me Statutin e Byrosë Kosovare të Sigurimeve si akti më i lartë i brendshëm. Udhëheqja e Byrosë Kosovare të Sigurimeve - Fondit të Kompensimit – organet drejtuese të saj janë të parapara në Nenin 30 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia në të cilën përkrahjet se Byroja Kosovare e Sigurimeve - Fondi i Kompensimit drejtohet nga Asambleja e Përgjithshme, Këshilli Administrativ, Drejtori Ekzekutiv. Në mbështetje të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia Byroja Kosovare e Sigurimeve - Fondi i Kompensimit ka nxjerr edhe Statutin ku në detaje përkrahjet të drejtat dhe obligimet e organeve vendimmarrëse dhe ekzekutive të Byrosë Kosovare të Sigurimeve – Fondit të Kompensimit. Asambleja e Përgjithshme, dhe Këshilli Administrativ komform dispozitave të Statutit në koordinim me Drejtorin Ekzekutiv e udhëheqin aktivitetin e Fondit duke i koordinuar të gjitha përgjegjësit dhe të drejtat e të cilat në mbledhje të rregullta sipas statutit shqyrtohen dhe miratohen. Byroja Kosovare e Sigurimeve ka Drejtorin Ekzekutiv i cili zgjidhet komform dispozitave të Statutit dhe të drejtat dhe detyrimet e Drejtorit janë gjithashtu të përkrahjet në dispozita të Statutit. Byroja Kosovare e Sigurimeve më tutje ka Departamentin e Dëmeve të Fondit të Kompensimit dhe Sigurimit Kufitar në kuadër të Departamentit Juridik, Departamentin e Financave dhe Administratës, Departamentin e Sigurimit Kufitar, Departamentin Antimashtrim, Departamentin e Qendrës Informative, si dhe komisionin për trajtimin e kërkesave për kompensimin e dëmeve si organ që mbledhet varësisht prej intensitetit të kërkesave të dëmeve me se paku një here në javë.

3. Financimi i Fondit të Kompensimit në kuadër të Byrosë Kosovare të Sigurimeve

Siguruesit të cilët ushtrojnë veprimtari në sigurimin e detyrueshëm në territorin e Republikës së Kosovës, janë të detyruar të kontribuojnë çdo tre (3) muaj financiarisht në Fondin e Kompensimit, në përpjesëtim të drejtë me primet e realizuara në këto lloj sigurimesh në tre mujorin paraardhës. Por në Ligjin për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia janë parapare edhe burime tjera të Fondit të Kompensimit e që janë: arkëtime prej rimbursimit në procedurat e regresit; kontributet shtesë të siguruesve, kur fondi i parashikuar rezulton të jetë i pamjaftueshëm për të kryer pagesat, rimbursimet nga pronarët e mjeteve motorike të pasiguruara për të cilët Fondi i Kompensimit ka paguar dëmshpërblim; të ardhurat nga investimi i mjeteve të Fondit të Kompensimit, burimet e tjera, të cilat nuk ndalohen me ligj.

BQK-ja ne cilësi të Mbikëqyrësit të Industrisë së Sigurimeve, me propozimin e Byrosë, vendos çdo vit shumën e kontributeve të Kompanive të Sigurimeve në Fondin e Kompensimit që administrohet nga Byroja Kosovare e Sigurimeve, si dhe afatin brenda të cilit duhet të bëhet derdhja e mjeteve, Fondi i kompensimit mbahet i veçantë në llogaritë e përcaktuara nga BQK-ja, brenda territorit të Republikës së Kosovës. Fondi i Kompensimit mund të investohet në letra me vlerë të Qeverisë dhe depozita bankare. BQK-ja si organ mbikëqyrës i Industrisë së Sigurimeve nxjerr rregulla shtesë për mënyrën e mbajtjes dhe të përdorimit të aktives në mbulim të këtyre fondeve. Byroja i paraqet BQK-së çdo muaj raportin për gjendjen e aktives në mbulim të Fondit të Kompensimit. Byroja është e detyruar të njoftojë menjëherë BQK-në, kur siguruesi vepron në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji përkitazi me detyrimet e financimit të Fondit të Kompensimit. Kur siguruesi nuk ka zbatuar detyrimet e parashikuara në këtë ligj për financimin e FK, BQK-ja i revokon siguruesit licencën për veprimtarinë e sigurimit të detyrueshëm.

4. Procedurat e paraqitjes së kërkesës për kompensim të demit pranë Fondit të Kompensimit në kuadër të Byrosë Kosovare të Sigurimeve

Për demet të cilat automjetet e paregjistruara dhe të pasiguruara i shkaktojnë në trafik fillimisht behet një proces nga Policia e Trafikut mbi bazën e të cilit identifikohet edhe shkaktari i demit. Pasi të pranohet kërkesa për kompensim të demit në Departamentin e Dëmeve të Fondit të Kompensimit pranë Byrosë Kosovare të Sigurimeve, në afatin e paraparë ligjore sipas rregullores për procedurat e trajtimit të kërkesave për kompensimin të demit të nxjerre nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, komisionet për vlerësimin trajtimin dhe vendosjen lidhur me kërkesat për kompensim demit janë të obliguar ta trajtojnë demin dhe të dëmtuarit të ja kompensoj. Pas pagesës së demit, zyrtaret përkatës të Byrosë Kosovare të Sigurimeve - Fondit të kompensimit ftojnë shkaktarin e demit dhe e informojnë për pagesën dhe i japin mundësi që demin e paguar nga Fondi shkaktari i demit ta kompensoj në rrugë jashtëgjyqësore duke i krijuar mundësi që lartësinë e demit ta paguan me këste në shumën me të vogla. Nëse shkaktari i demit nuk ndërmerr veprimin për të filluar ta paguaj shumën e demit të cilin Fondi i ka paguar për fajin e tij të dëmtuarit atëherë zyrtaret e Fondit iniciojnë procedurën e regresimit të demit në rrugë gjyqësore.

Procedura me rastin e paraqitjes së demit:

1. Trajtimi i dëmeve nga sigurimi i auto përgjegjësisë bëhet nga Siguruesi në këte rastë Byroja Kosovare e Sigurimit – Fondi i Kompensimit, ku shkaktari i demit është pa sigurim.
2. Siguruesit mund të lidhin marrëveshje sipas të cilës kërkesa për dëmshpërblim nga baza e sigurimit të auto përgjegjësisë mund t'i parashtrohet dhe të trajtohet nga siguruesi i drejtpërdrejtë.
3. Kërkesën për kompensimin e demit e pranon personi i autorizuar nga Siguruesi. Me rastin e pranimit të kërkesës për kompensim demit, personi i autorizuar ka për detyrë që ta verifikojë vlefshmërinë e mbulesës sigurorese.
4. Kërkesa për kompensim bëhet në formë të shkruar nga i dëmtuari personalisht, përmes përfaqësuesit ligjor apo nga i autorizuari i tij.

5. Nëse kërkesa e parashtruar nuk është e kompletuar me prova dhe dokumentacion të nevojshëm për të vendosur për kompensimin, Siguruesi është i detyruar që brenda afatit prej tri (3) ditësh nga dita e pranimit të kërkesës për kompensim, të njoftoi me shkrim të dëmtuarin, përfaqësuesin ligjor apo të autorizuarin e tij, duke precizuar se me cilat prova dhe dokumentacion duhet plotësuar kërkesën e tij.

6. Kërkesa për kompensim dëmi duhet të paraqitet në zyrën qendrore apo në degët e Siguruesit në njërin nga mënyrat si më poshtë;

a) drejtpërdrejtë

b) me postë,

c) me postë elektronike (e-mal)

d) me faks,

7. Kërkesa për kompensimin e dëmit bëhet me plotësimin e formularit unik “Paraqitja e kërkesës për kompensimin e dëmit nga sigurimi i auto përgjegjësisë”.

8. Nëse i dëmtuari apo përfaqësuesi i tij ka parashtruar kërkesën përmes postës elektronike (e-mal) ose faksit, plotësimi i formularit të përmendur në paragrafin 7 të këtij neni nuk është i nevojshëm. Në raste të tilla, Siguruesi obligohet që brenda afatit prej tri (3) ditësh ta njoftojë paraqitësin e kërkesës për kompensim dëmi që të sjellin në formë fizike dokumentacionin e nevojshëm original.

9. Kur personi i autorizuar i Siguruesit e pranon formularin mbi kërkesën e shkruar për kompensim dëmi, ai është i obliguar që:

a) Ta rishikoj formularin e plotësuar (Paraqitja e kërkesës për kompensimin e dëmit nga sigurimi i auto përgjegjësisë), ta verifikojë rregullsinë e plotësimin, të konstatojë nëse është e qartë se kush është pjesëmarrës në aksident, nëse është dhënë përshkrimi detaj i rrjedhës së ngjarjes dhe skicimi i aksidentit si dhe nëse është i nënshkruar formulari.

Në rast se formulari i plotësuar është i pakuptueshëm ose nuk është plotësuar me të dhënat e kërkuara, do t’i kërkohet paraqitësit të kërkesës që ta plotësojë edhe një herë formularin.

b) Me nënshkrimin e formularit nga pala e dëmtuar vërtetohen të dhënat e paraqitura në kërkesën për kompensim të dëmit.

c) Siguruesi mund të kërkojë të caktohet vendi dhe koha e shikimit – vlerësimit të dëmit material, bashkërisht me të dëmtuarin.

d) Dokumentacioni për kompensim dëmi do të mbahet në dy kopje, njëra kopje mbahet nga Siguruesi, kurse kopja tjetër mbahet nga i dëmtuari apo i autorizuari i tij.

10. Për mënyrën e kompensimit të dëmit në mjete motorike pala e dëmtuar informohet për mundësit e kompensimit si më poshtë:

a) Sipas marrëveshjes mes palëve, në bazë të faturave të riparimit

b) me firmosje të pëlqimit të palës së dëmtuar që riparimi të realizohet dhe paguhet nga siguruesi në njërin nga serviset me të cilat Siguruesi ka kontratë bashkëpunimi.

5. E drejta ligjore e Fondit të Kompensimit në kuadër të Byrosë Kosovare të Sigurimeve në rimbursimin e mjeteve financiare për dëmin e paguar

Byroja Kosovare e Sigurimeve - Fondi i Kompensimit si entitet ligjor pas përmbushjes së obligimeve komfor Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm dhe rregullores së BQK-se për procedurat e trajtimit të dëmeve, ka edhe të drejtën ligjore komfor nenit 3 pika 4 dhe nenit 14 pika 3 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm që nga shkaktari i dëmit të kërkojë rimbursimin e

mjeteve financiare te cilat i ka paguar për demin te cilin e ka shkaktuar personi përgjegjës i cili automjetin e ka shfrytëzuar ne trafik ne kundërshtim me rregullat ligjore për ta regjistruar dhe siguruar. Nga kërkesat për rimbushim si ato jashtëgjqësore por edhe ato ne procedura gjyqësore shuma e regresit është në disproporcion shumë të madhe dhe atë nga shumë faktor duke filluar nga gjendja materiale-pamundësia e shkaktarit te demit qe ta marre perisiper pagesën e shumes se demit te paguar, tej zgjatja e procedurave gjyqësore e deri te mohimi i fakteve mbi bazën e te cilave është shkaktuar aksidenti dhe llogaritja e lartësisë se demit.

6. Numri i dëmeve të paguara ne Fondin e Kompensimit – BKS

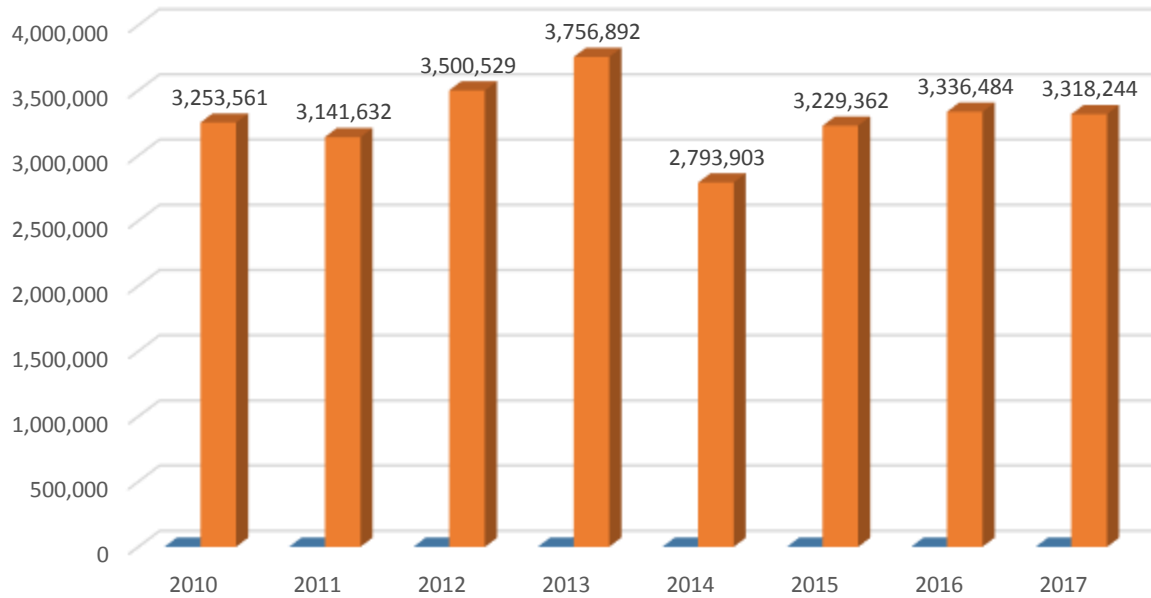
1). Numri i dëmeve te paguara ne Fondin e Garancisë – Kompensimit,

ne fillim ka qene numër i arsyeshme dhe komfor parametrave te pritshme qe i kane edhe vendet me një sistem dhe infrastruktura ligjore shume me te përparuar se Republika e Kosovës. Ne tabelën ne vijim mund ta shini trendin e numrit te dëmeve ne vite duke u rritur deri ne shifra shqetësuese, i cili trend ka arritur shkallen alarmuese ku si efekt mundet me e dëmtua seriozisht Industrinë e Sigurimeve duke u bere barre financiare.

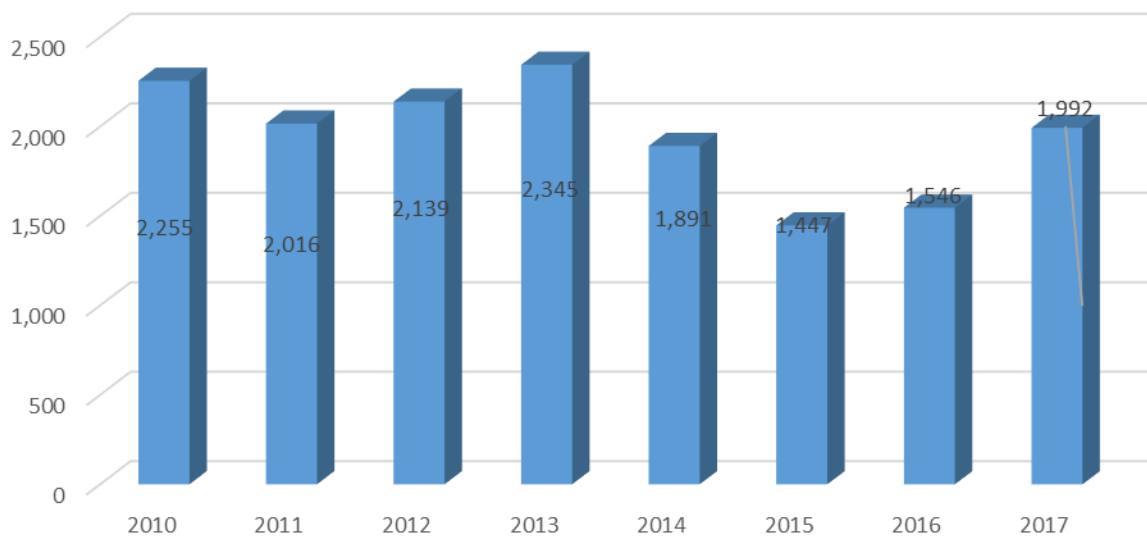
Viti	Numri i dëmeve	Shuma e paguar
2010	2,255	3,253,561
2011	2,016	3,141,632
2012	2,139	3,500,529
2013	2,345	3,756,892
2014	1,891	2,793,903
2015	1,447	3,229,362
2016	1,546	3,336,484
2017	1,992	3,318,244
TOTAL:	15,631	26,330,607

Grafiku - Shuma e paguar e dëmeve per Fondin e Kompensimit

Numri i dëmeve të paguara

2). Mesatarja e dëmeve të paguara ne FK,

E paraqitur ne mënyre tabelore tregon për lëvizjen e mesatares së dëmeve te paguara sipas natyrës se dëmit të trajtuar si dhe vendit te trajtimit (demet ne procedure gjyqesore si dhe dëmet ne procedure jo gjyqesore). Bazuar ne statistikat lidhur me lartësinë e dëmeve të trajtuara e të paguara në këto vite të zhvillimit të industrisë së sigurimeve mesatarja e një dëmi te paguar ne procedure jogjyqesore ne vitin 2017 është prej 1,031 euro, ndërsa ne procedure gjyqesore 6,855 euro. Duke analizuar te dhënat mund te vijmë deri konkludimi i kostos se Industrisë se Sigurimeve për te përballuar Fondin e Kompensimit duke i shtuar edhe shpenzimet tjera si rezervat, resigurimi dhe shpenzimet e administrimit te Fondit

Ne tri tabela si me poshtë janë te paraqitura dëmet e paguara dhe mesatarja te ndara ne:

* Dëmet në procedure jashtëgjyqësore.

** Dëmet në gjykata.

*** Total të paguara

* Dëmet ne procedure jashtëgjyqësore.

EMRI	VIII 2013			VIII 2014			VIII 2015			VIII 2016			VIII 2017		
	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.
DËME NË AUTOMIETE	1289	961,570	746	940	771,772	821	834	755,750	906	816	700,194	858	926	865,770	935
DËME NË PASURI TJETËR	19	9,603	505	25	13,736	549	9	3,657	406	21	10,817	515	20	20,694	1,035
DËME ME LËNDIM	829	1,215,178	1,466	759	1,007,659	1,328	450	655,686	1,457	477	581,721	1,220	825	865,874	1,050
DËME ME VDEKJE	9	108,921	12,102	11	139,879	12,716	5	64,971	12,994	5	121,310	24,262	4	78,285	19,571
TOTAL:	2146	2,295,270	1,070	1735	1,933,046	1,114	1298	1,480,062	1,140	1319	1,414,043	1,072	1775	1,830,623	1,031

** Dëmet në gjykata

EMRI	VIII 2013			VIII 2014			VIII 2015			VIII 2016			VIII 2017		
	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.
DËME NË AUTOMIETE	23	38,854	1,689	22	70,408	3,200	20	47,171	2,359	27	38,060	1,410	34	87,712	2,580
DËME NË PASURI TJETËR	1	7,810	7,810	3	6,398	2,133	2	28,491	14,246	3	7,125	2,375	3	8,391	2,797
DËME ME LËNDIM	166	1,180,242	7,110	127	687,422	5,413	120	1,337,076	11,142	180	1,594,698	8,859	170	1,148,527	6,756
DËME ME VDEKJE	9	234,717	26,080	4	96,629	24,157	7	336,562	48,080	10	271,419	27,142	10	242,992	24,299
TOTAL:	199	1,461,622	7,345	156	860,857	5,518	149	1,749,300	11,740	220	1,911,302	8,688	217	1,487,622	6,855

***Total të paguara

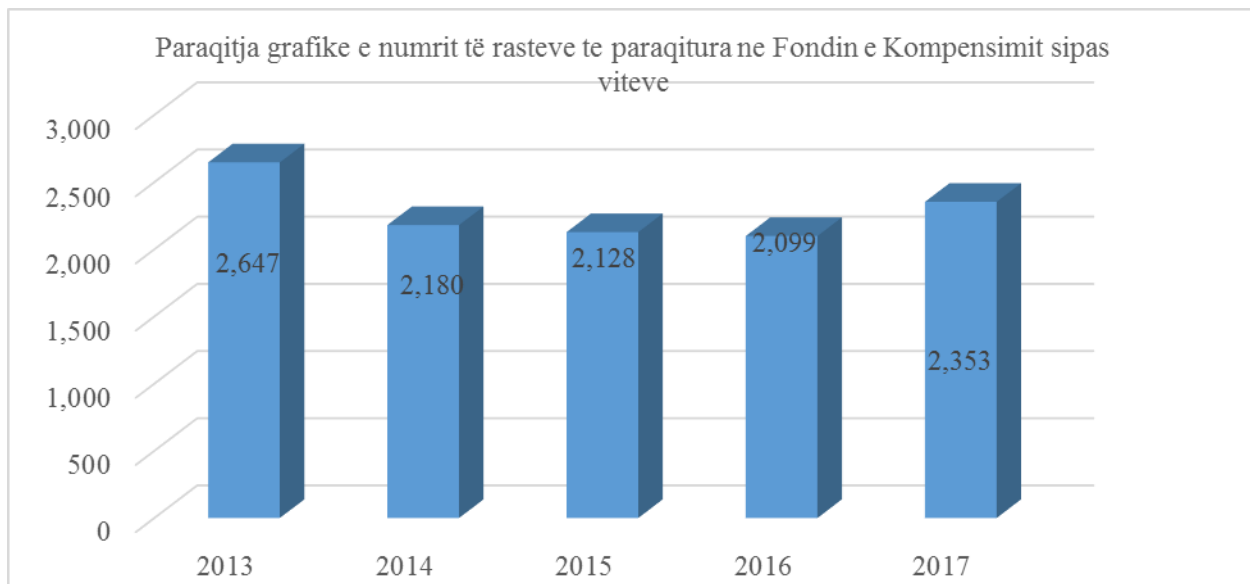
EMRI	VIII2013			VIII2014			VIII2015			VIII2016			VIII2017		
	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.	NR.	PAGUAR	MES.
DËME NË AUTOMJETE	1312	1,000,424	763	962	842,180	875	854	802,920	940	843	738,255	876	960	953,482	993
DËME NË PASURI TJETËR	20	17,413	871	28	20,134	719	11	32,148	2,923	24	17,942	748	23	29,085	1,265
DËME ME LËNDIM	995	2,395,419	2,407	886	1,695,081	1,913	570	1,992,762	3,496	657	2,176,419	3,313	995	2,014,401	2,025
DËME ME VDEKJE	18	343,637	19,091	15	236,508	15,767	12	401,533	33,461	15	392,729	26,182	14	321,277	22,948
TOTAL:	2345	3,756,892	1,602	1891	2,793,903	1,477	1447	3,229,362	2,232	1539	3,325,345	2,161	1992	3,318,245	1,666

7. Numri i dëmeve te paraqitura dhe te rezervuara nga Fondi i Kompensimit – BKS

Numri i dëmeve te paraqitura ne Fondin e Garancisë – Kompensimit sikurse tek dëmet e paguara ne fillim ka qene numër i arsyeshme komfor parametrave te pritshme. Ne tabelën ne vijim mund ta shini trendin e numrit te dëmeve ne vite duke u rritur deri ne shifra shqetësuese viti 2013, ne vitin 2014 dhe ne vijim kemi rënje te rasteve te paraqitura, ndërsa ne vitin 2017 kemi rritje te rasteve te paraqitura.

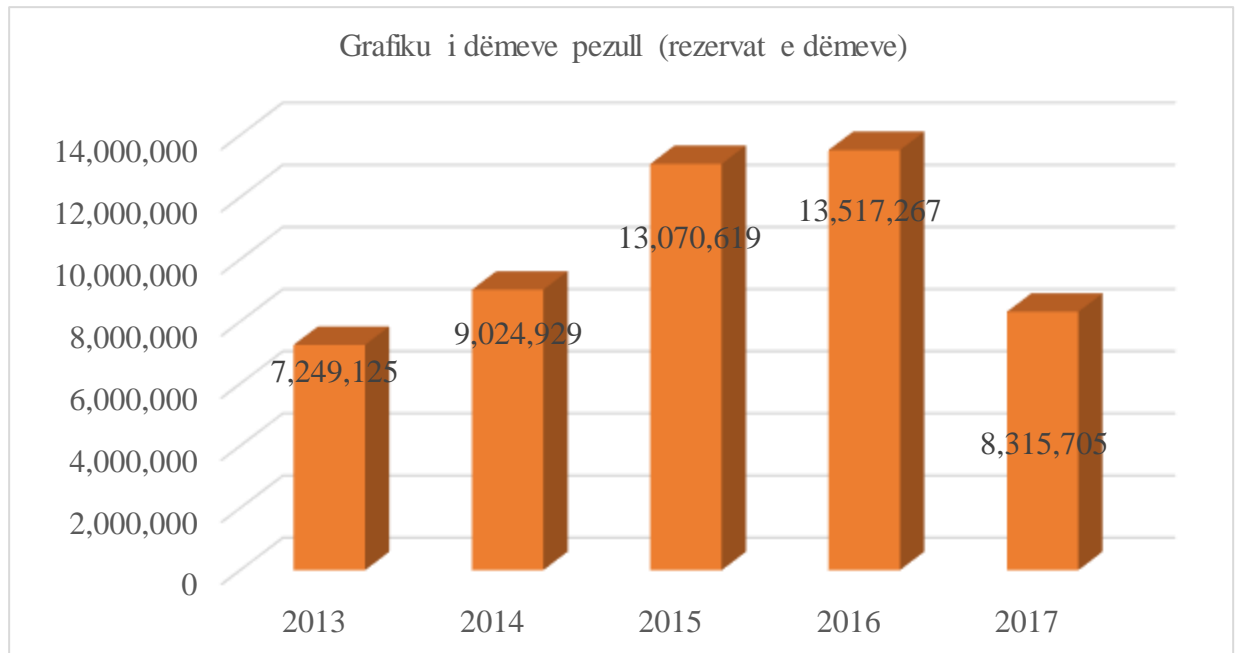
Numri i dëmeve të paraqitura sipas viteve të prezantuara ne mënyrë tabelore dhe grafike.

Viti	Numri i dëmeve të paraqitura
2013	2,647
2014	2,180
2015	2,128
2016	2,099
2017	2,353

Shuma e rezervuar e dëmeve pezull (rezervat e dëmeve) sipas viteve:

Viti	Shuma e rezervuar në euro
2013	7,249,125
2014	9,024,929
2015	13,070,619
2016	13,517,267
2017	8,315,705

8.Struktura e dëmeve te paraqitura ne Fondin e Kompensimit – BKS

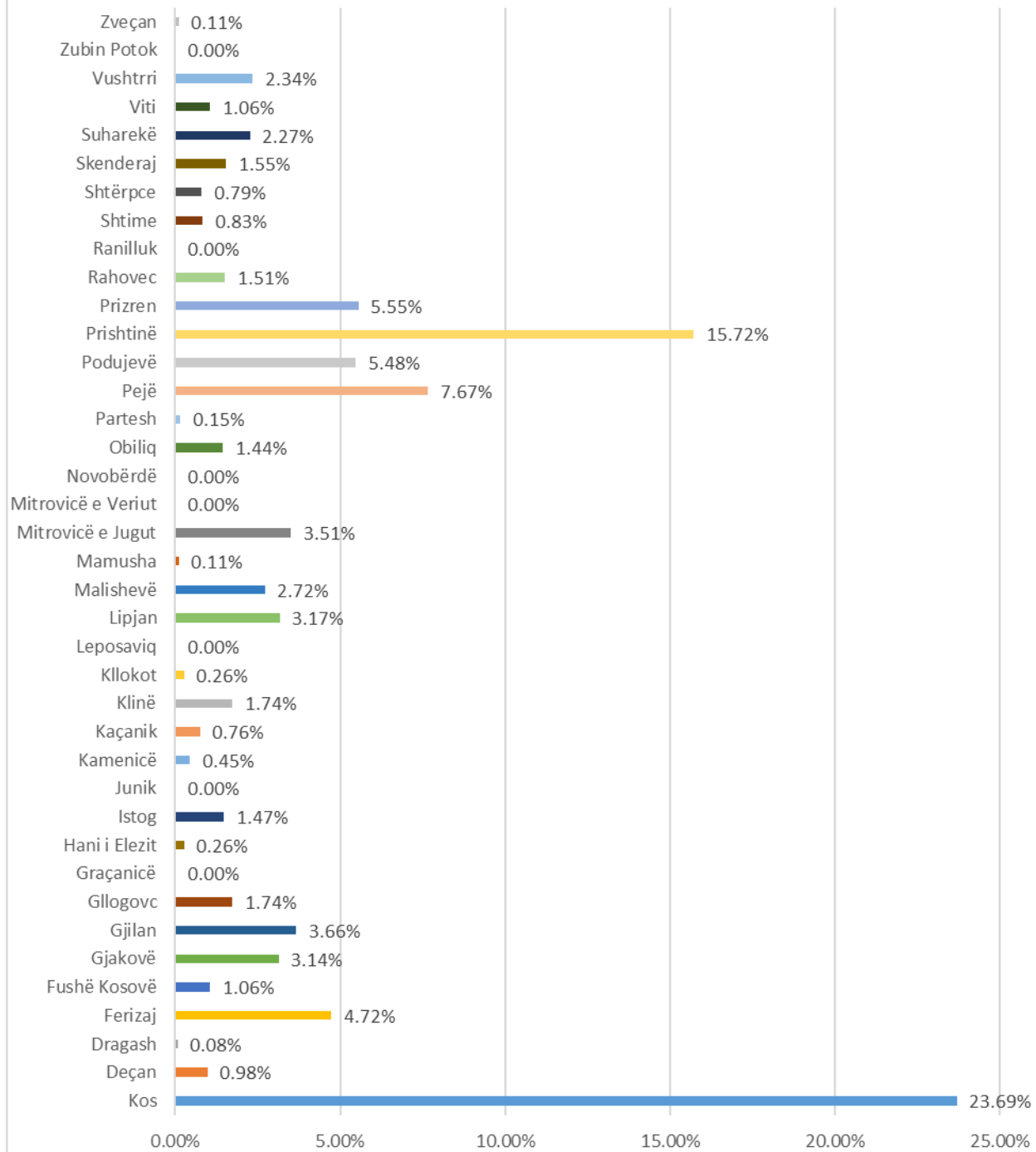
a) Statistikat ne numër dhe përqindje te dëmeve ne varësi te Komunave ku ka ndodhur aksidenti

Ne mënyre qe masat eventuale administrative dhe preventive te mund te marren nga organet shtetërore kompetenca e te cilave është regjistrimi i automjeteve dhe implementimi i Ligjit mbi Sigurinë ne Trafik ne tabelën ne vijim e kemi paraqitur numrin e aksidenteve nga automjete e paregjistruar dhe vendodhjen-Komunen ku ka ndodh aksidenti.

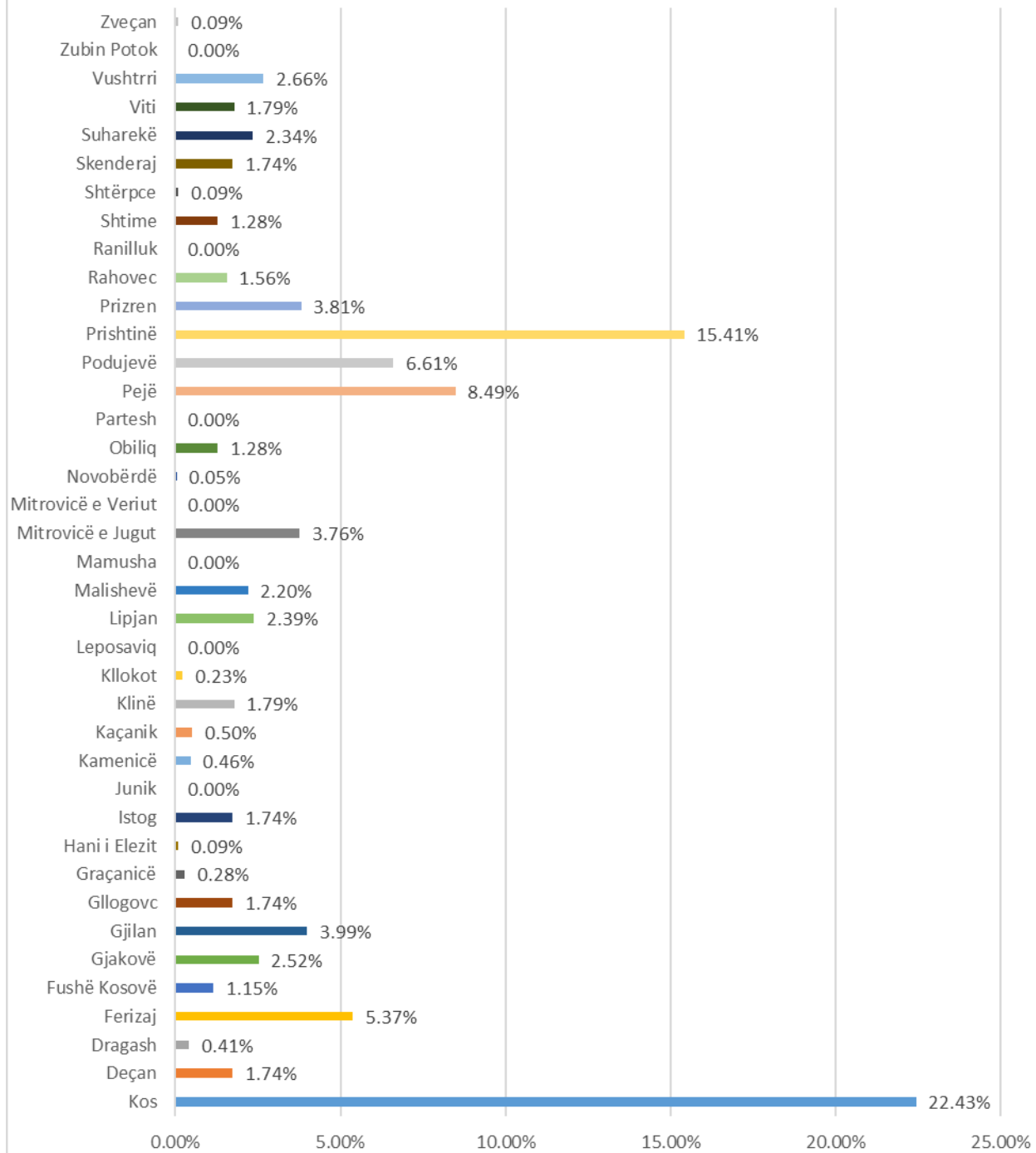
Qyteti	2013	2014	2015	2016	2017
Kos	627	489	49	1	2
Deçan	26	38	38	46	41
Dragash	2	9	1	6	13
Ferizaj	125	117	114	135	118
Fushë Kosovë	28	25	90	87	92
Gjakovë	83	55	77	68	63
Gjilan	97	87	79	66	83
Glogovc	46	38	95	112	94
Graçanicë	0	6	14	10	11
Hani i Elezit	7	2	3	0	4
Istog	39	38	44	40	40
Junik	0	0	1	4	0
Kamenicë	12	10	20	16	13
Kaçanik	20	11	18	31	31
Klinë	46	39	59	56	56
Kllokot	7	5	2	4	7
Leposaviq	0	0	4	1	3
Lipjan	84	52	61	72	75
Malishevë	72	48	85	53	60
Mamusha	3	0	3	1	0
Mitrovicë e Jugut	93	82	76	86	107
Mitrovicë e Veriut	0	0	2	3	7
Novobërdë	0	1	5	2	2
Obiliq	38	28	23	30	9
Partesh	4	0	2	1	0
Pejë	203	185	176	144	203
Podujevë	145	144	182	174	169
Prishtinë	416	336	412	397	611
Prizren	147	83	122	120	128
Rahovec	40	34	32	29	32
Ranilluk	0	0	0	2	0
Shtime	22	28	25	29	24
Shtërpce	21	2	8	5	8
Skenderaj	41	38	31	51	52
Suharekë	60	51	54	78	58
Viti	28	39	40	36	40
Vushtrri	62	58	79	100	91
Zubin Potok	0	0	0	0	2
Zveçan	3	2	2	3	4
TOTAL:	2,647	2,180	2,128	2,099	2,353

Pasqyra ne mënyrë grafike sipas qyteteve e shprehur ne përqindje për vitet 2013 - 2017

Dëmet sipas qyteteve të shprehura në përqindje për vitin 2013

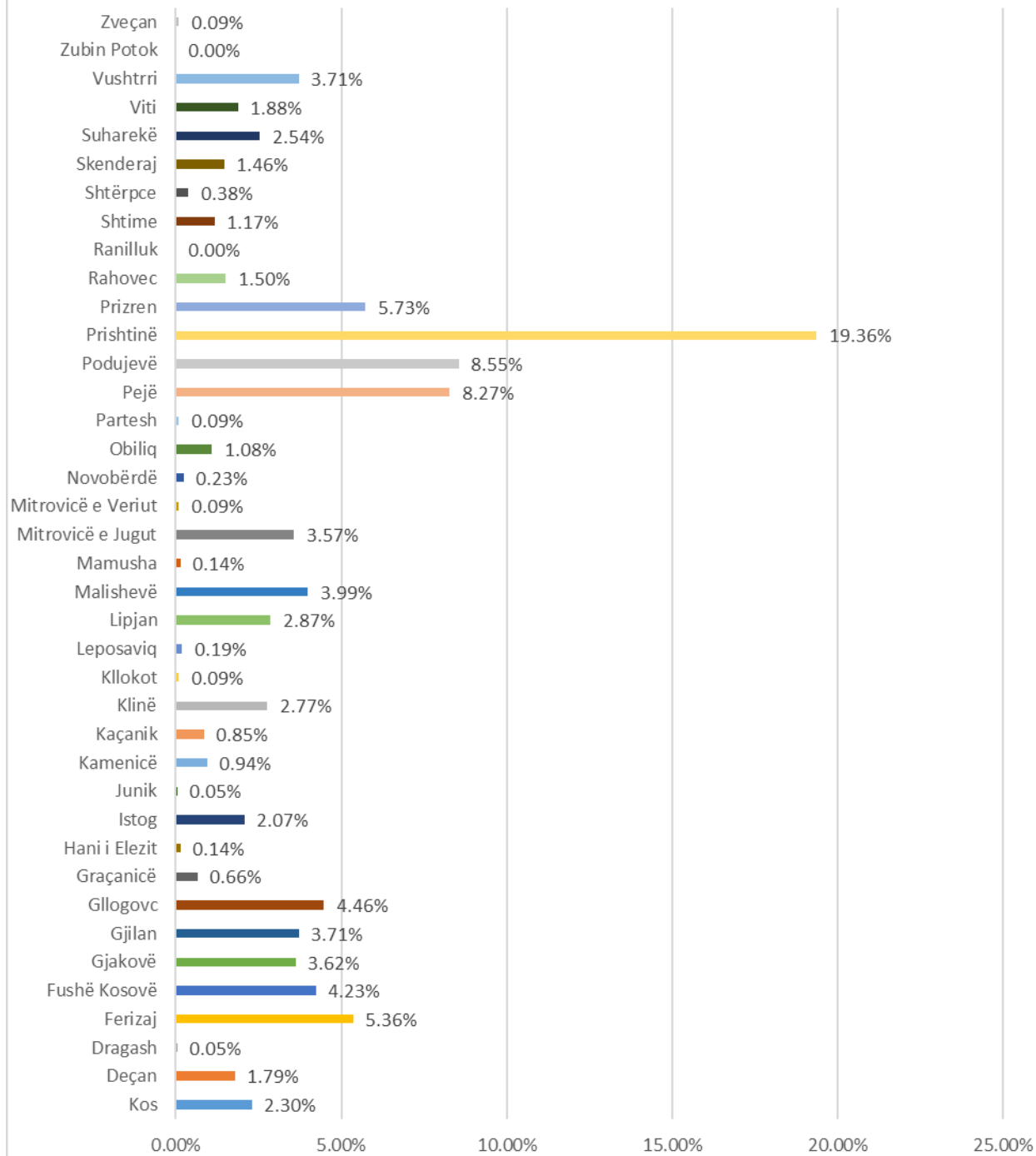

Dëmet sipas qyteteve të shprehura në përqindje për vitin 2014

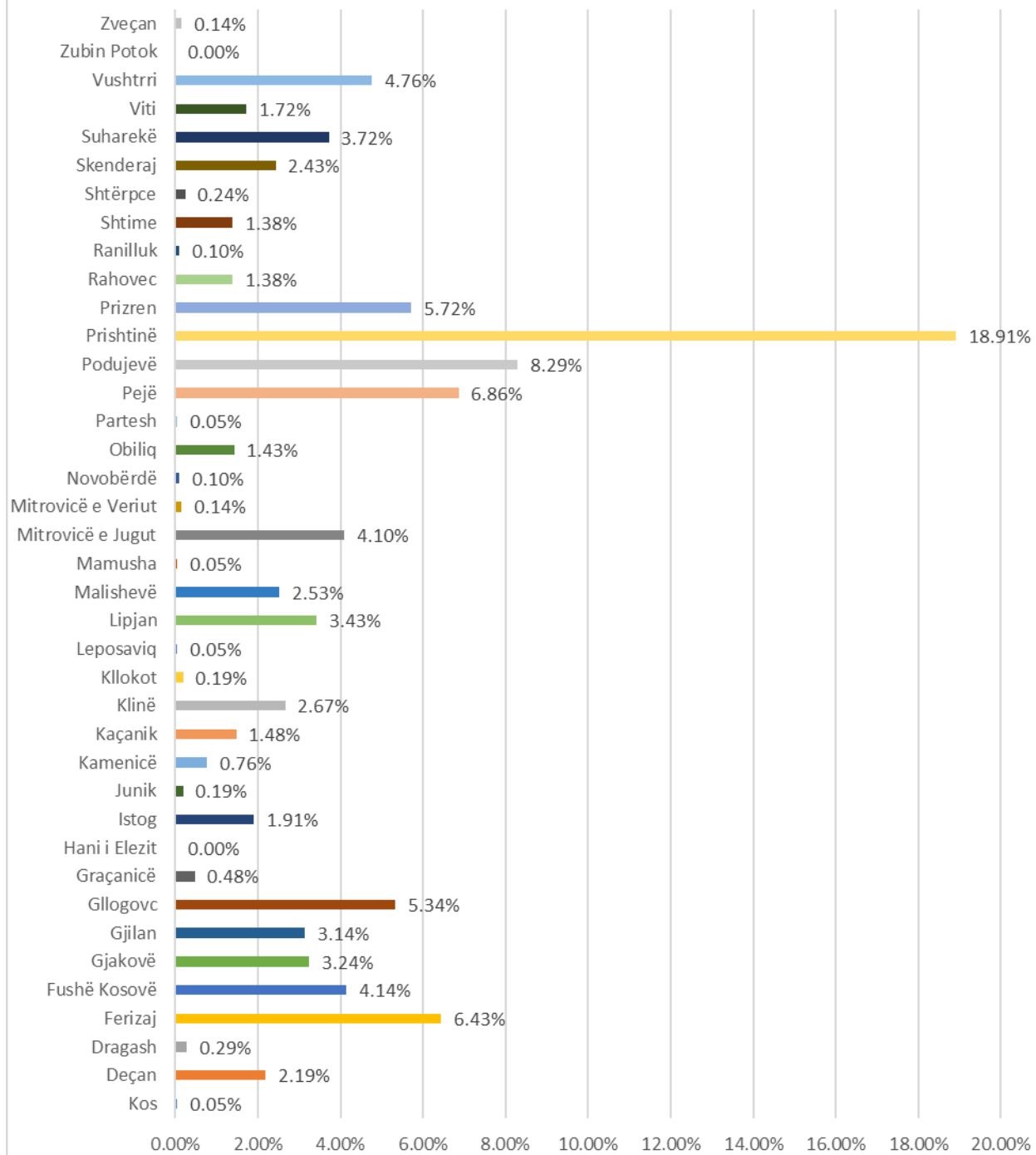

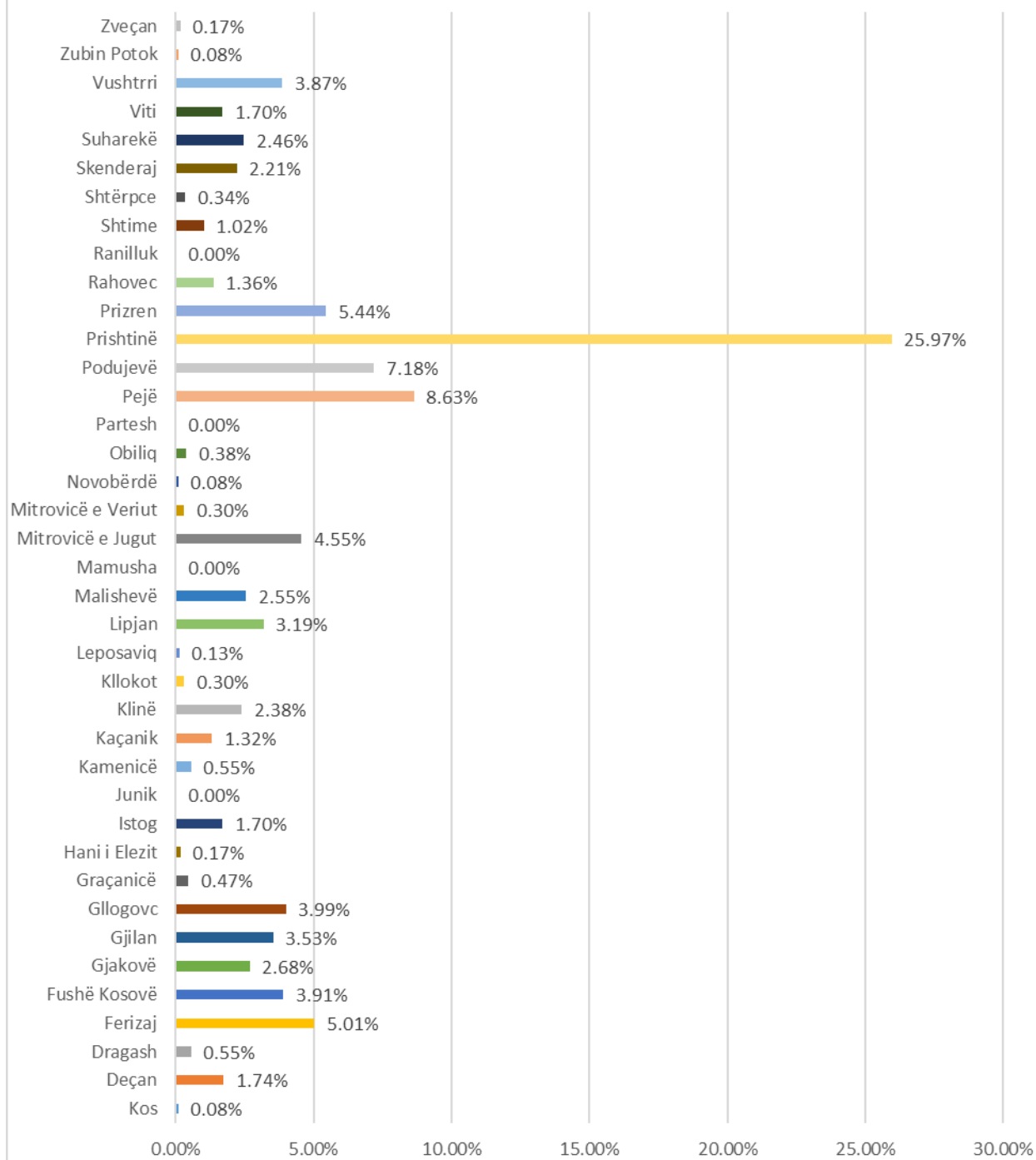
Dëmet sipas qyteteve të shprehura në përqindje për vitin 2015

Dëmet sipas qyteteve të shprehura në përqindje për vitit 2016

Dëmet sipas qyteteve të shprehura në përqindje për vitit 2017

Nga numri dhe përqindjet që janë detaizuar më lartë mund të shihet se qyteti i Prishtinës fatkeqësisht në çdo vit avancohet me numrin më të madh të aksidenteve nga automjete të cilat nuk regjistrohen dhe as nuk sigurohen.

Dëmet nga automjetet me targa nga Republika e Serbisë dhe Malit të Zi

Deri me hyrjen ne fuqi te marrëveshjes se mirëkuptimi ndërmjet shtetit te Kosovës dhe Shtetit te Serbisë për sa i përket çështjes se sigurimeve, Industria e Sigurimeve ka bartur një barre të padrejte për kompensimin e dëmeve te shkaktuara nga automjetet me sigurim të kompanive të sigurimeve të shtetit Serb për faktin se në një periudhë te gjate kohore për arsye te ndryshme te njëjtat automjete nuk iu kane nënshtruar pagesës se sigurimit kufitar. Gjithashtu te njëjtën barre e ka pagur edhe për sa i përket automjeteve te siguruara nga Kompanitë e Sigurimeve te shtetit te Malit te Zi për arsye se te njëjtat po ashtu nuk iu kane nënshtruar sigurimit te detyrueshëm kufitar, këto automjete te cilat pa sigurim kane qarkulluar neper rrugët e Kosovës shkaktojnë dëme te cilat Byroja Kosovare e Sigurimeve - Fondi i Kompensimit te Kosovës i mbulon si dëme te shkaktuar nga automjete te pasiguruara.

Për te dhen një pasqyre te kostos te cilën Industria e Sigurimeve ne Kosove e ka bartur deri me hyrjen ne fuqi te *Marrëveshjes së Mirëkuptimit me shtetin e Serbisë*, për sa i përket çështjes se sigurimeve. Në tabelat me poshtë janë pasqyruar demet e shkaktuara nga veturat me tabela Serbi dhe Mali i Zi nga viti 2010 deri 2016.

ME TABELA - SERBI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Numri i dameve te paraqitura	139	218	86	99	32	22	3
Numri i dameve te paguara	154	175	109	91	44	21	8
Shuma e paguar	164,718	207,735	234,759	161,700	63,811	39,683	8,882

ME TABELA - MALI I ZI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Numri i dameve te paraqitura	49	49	18	16	3	9	4
Numri i dameve te paguara	62	35	26	18	9	7	8
Shuma e paguar	92,935	65,948	50,395	61,536	33,616	11,974	9,422

Dëmet e shkaktuar nga automjetet-shkaktaret e paidentifikuara - dëmet NN

Demet NN konsiderohet dëmet te cilat personi i cili ka pësuar dem ne trafik nga automjeti i cili pasi qe ka shkaktuar demin ne lëvizje nuk është ndalur dhe nuk është identifikuar as nga personi i dëmtuar as nga organet e Shtetit- Policia. Pas verifikimi dhe konstatimit te demit nga zyrtaret e Fondit te Kompensimit natyrisht bazuar ne kërkesën për kompensim te demit nga personi i dëmtuar, Fondi bene edhe pagesën e demit ne lartësinë e caktuar nga komisioni i trajtimit te dëmeve ne kuadër te Fondit. Tabela ne vijim e prezanton numrin e dëmeve NN i cili fatkeqësisht ka shkuar ne rritje qe nga fillimi dhe ende është ne shifra shqetësuese.

DËMET NN	2013	2014	2015	2016	2017
Numri i dëmeve të paraqitura	137	146	132	146	187
Numri i dëmeve të paguara	59	80	58	58	59
Shuma e paguar	116,956	210,676	281,746	179,988	60,521

Dëmet nga makineritë bujqësore traktorët, motoçikletat dhe multikultivatoret

Makineritë bujqësore te cilët kryesisht shfrytëzojnë Trafikun për pune dhe nevoja bujqësore shpesh shkaktojnë edhe dëme ne Trafik me pasoja te konsiderueshme ne njerëz dhe dëme materiale. Ndonëse makineritë bujqësore Traktorët janë te obliguar te sigurohen, pronaret e tyre ne 99% te rasteve nuk e përmbushin këtë obligim ligjor dhe dalin ne trafik pa u siguruar. Motoçikletat te cilat gjithashtu e shtojnë ne numër te konsiderueshëm numrin e dëmeve te cilat Fondi i Kompensimit duhet ti paguaj, gjithashtu nuk e përmbushin obligimin ligjor per tu siguruar dhe fatkeqësisht gjate shfrytëzimit te Trafikut shkaktojnë edhe dëme me pasoja te konsiderueshme. Ne vijim tabela i prezanton numrin e dëmeve të kategorizuar nga makineritë bujqësore dhe motoçikletat.

DEMET ME MJETE PUNE DHE MOTOQIKLETA	2013	2014	2015	2016	2017
Numri i dëmeve te paraqitura	341	314	323	253	291
Numri i dëmeve te paguara	286	262	213	145	169
Shuma e paguar	551,696	354,690	349,194	314,360	164,508

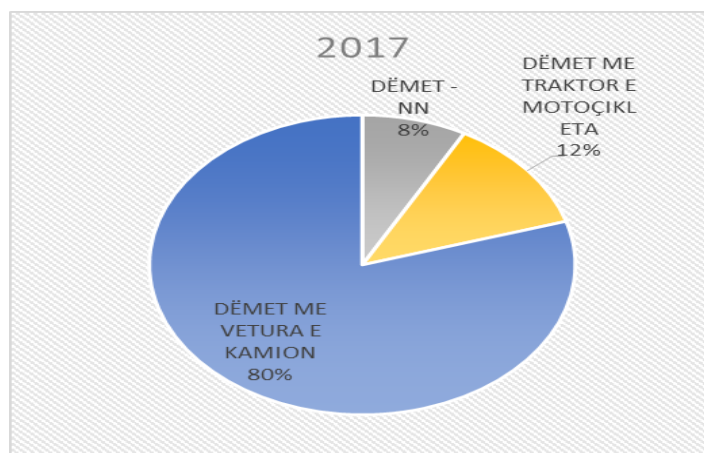
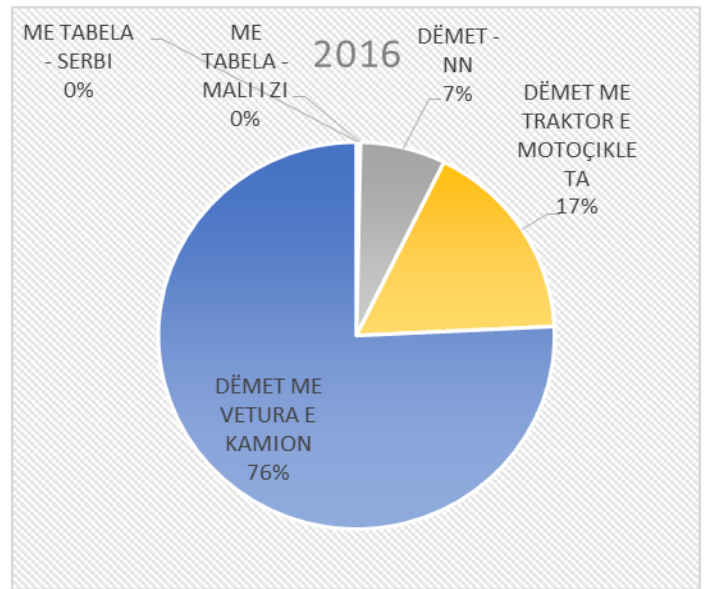
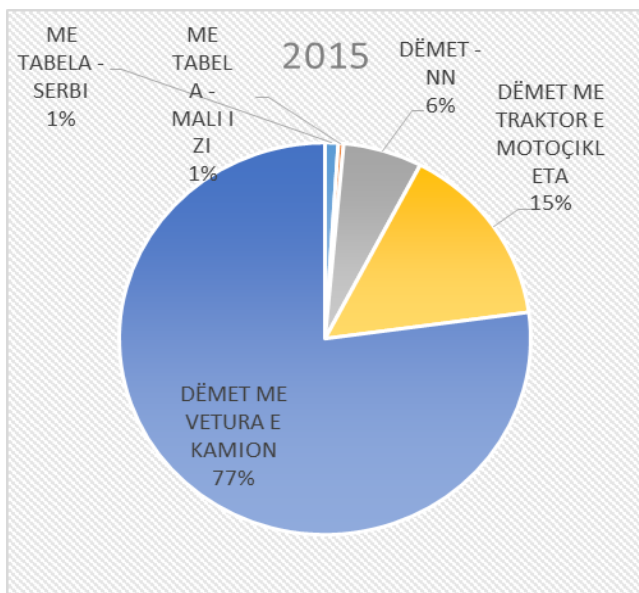
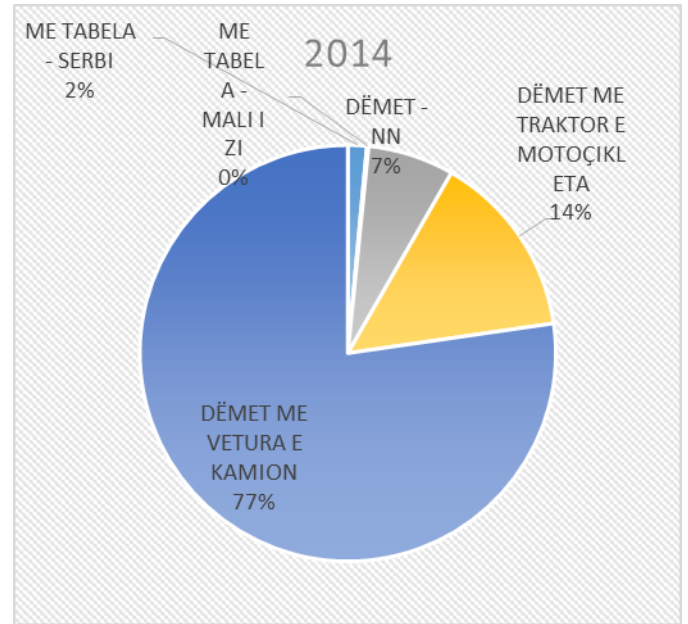
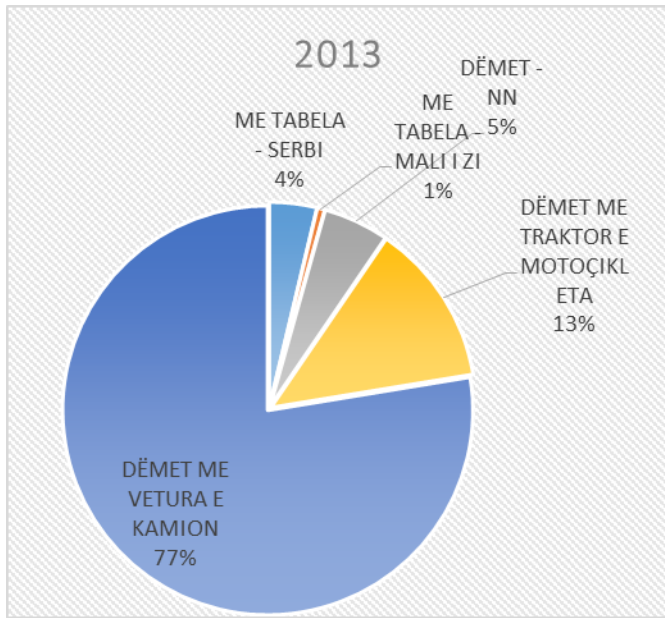
Dëmet e shkaktuara nga veturat, autobusët, kamionët (të gjitha kategoritë përveç kategorisë nën b,c,d)

DËMET ME VETURA KAMION E AUTOBUS	2013	2014	2015	2016	2017
Numri i dëmeve të paraqitura	2,054	1,685	1,642	1,590	1,876
Numri i dëmeve të paguara	1,891	1,496	1,148	1,224	1,175
Shuma e paguar	2,865,005	2,131,110	2,546,765	2,665,388	1,203,157

b) Në tabelën dhe grafiket e mëposhtme mund të shihet pjesëmarrja e kategorive të dëmeve të paraqitura në totalin e dëmeve në Fondin e Kompensimit.

- Me tabela të Republika të Serbisë
- Me tabela të Republika të Malit të Zi
- Dëmet me traktorë e motoçikleta
- Dëmet me vetura e kamionë (të gjitha kategoritë e mjeteve tjera)

VITET	2013	2014	2015	2016	2017
ME TABELA - SERBI	99	32	22	3	
ME TABELA - MALI I ZI	16	3	9	4	
DËMET - NN	137	146	132	146	187
DËMET ME TRAKTOR E MOTOÇIKLETA	341	314	323	356	291
DËMET ME VETURA E KAMION	2054	1685	1642	1590	1876
TOTAL:	2647	2180	2128	2099	2354

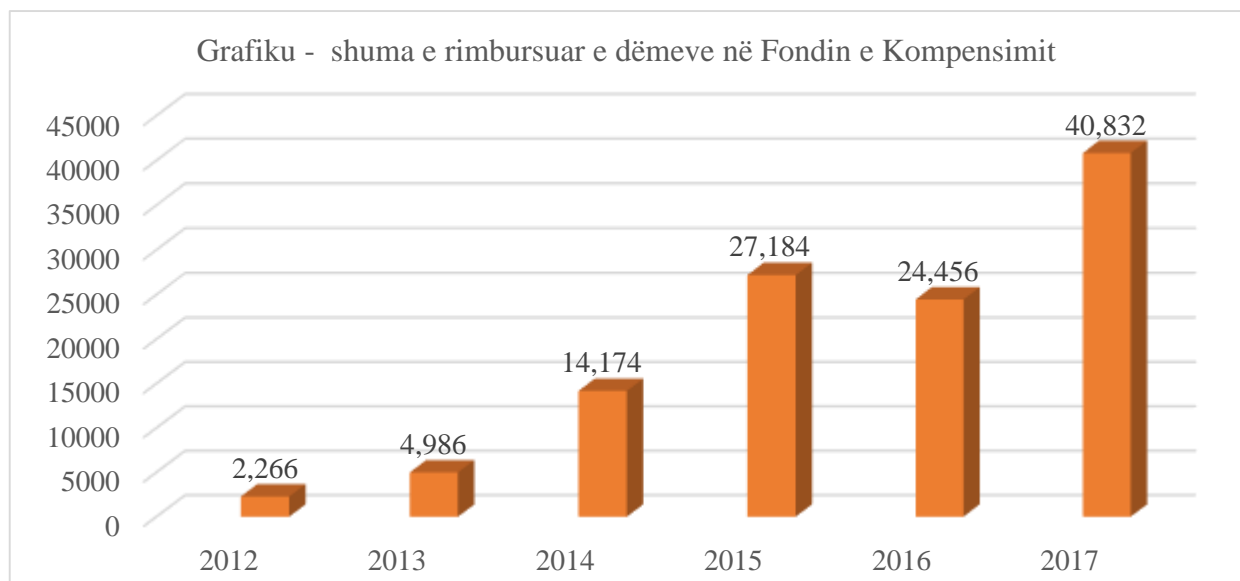

Ne tabelën ne vijim janë prezantuar shuma e realizuar e rimbursimit

Byroja Kosovare e Sigurimeve ka parashtruar një numër të madh të padive të regresit ndaj personave përgjegjës shkak aksidentesh, një numër i madh i tyre është në proces gjyqësor që përfaqësohen si raste nga përfaqësuesit ligjor pranë gjykatave me qëllim realizimin me sukses të kontesteve të rimbursimit.

Shuma e rimbursuar e dëmeve deri me tani sipas viteve është si në vijim.

Viti	Shuma e rimbursuar
2012	2,266
2013	4,986
2014	14,174
2015	27,184
2016	24,456
2017	40,832
TOTAL:	113,898

9. Efekti i kostos se Dëmeve te Fondit te Kompensimit - BKS ne zhvillimin e Industrisë se Sigurimeve.

Bazuar ne statistikat te prezantuara mësipërm mund te konstatohet se Byroja Kosovare e Sigurimeve - Fondi i Kompensimit nga fillimi i funksionimit te tije ne vite është zhvilluar dhe është financuar prej Kompanive te Sigurimeve. Trendi i rritjes se automjeteve te cilat nuk regjistrohen dhe nuk sigurohen aktualisht ka arritur ne shifër shqetësueses. Numri i madh i automjeteve te cilat nuk regjistrohen dhe nuk sigurohen fillimisht e ul kapacitetin financiar te portofolios se sigurimit TPL(auto përgjegjësisë) d.m.th. Kompanitë realizojnë primë shumë me pak, janë te obliguar ligjërisht te bartin rrezik ne mënyrë te padrejtë ti mbulojnë demet nga këto automjete pronaret e te cilëve shkelin ligjin mbi Sigurinë ne Trafik, duke mos përfillur obligimin ligjor qe te dalin ne trafik me automjete te regjistruara dhe te siguruara.

Ne baze te kalkulimeve te pjesëmarrjes se dëmeve ne primë tek policat e rregullta del se numri i dëmeve nga automjetet e pasiguruara na jep një shifër qe i afrohen 30 000 automjeteve te cilat qarkullojnë ne rrugët e Kosovës te cilat nuk janë as të regjistruara edhe as të siguruara. Nga ky numër i automjeteve të pasiguruara Industria e Sigurimeve fillimisht i humb mbi 4.5 milion euro primë nga i cili primë një pjese do te përfitonte buxheti i Republikës se Kosovës por edhe institucionet tjera nga shërbimet te cilat ky numër i automjeteve do te duhej ti kryente për ti regjistruar këto automjete. Nëse i shtohet edhe humbjet për dëme qe se bashku me rezervat arrin ne 13 milion euro ne Fondin e Kompensimit atëherë vijmë te rezultati qe Industria e Sigurimeve barte rrezik pa realizuar primë ne shumen afërsisht 20 milion euro ne vit.

10. Infrastruktura ligjore ne Republikën e Kosovës lidhur me regjistrimin dhe sigurimin e automjeteve

Regjistrimi i automjeteve në Kosovë bëhet në Qendrat për Regjistrim të Automjeteve në kuadër të ARC-së Ministrisë së Punëve të Brendshme. Automjetet në pronësi të personave fizik regjistrohen në bazë të vendbanimit apo vendqëndrimit të pronarit. Ndërsa automjetet në pronësi të personave juridik regjistrohen në bazë të certifikatës së biznesit.

Procedura e regjistrimit te automjeteve ne Republikën e Kosovës behet sipas Udhëzimit Administrativ Nr. 14/2009 – MPB për Regjistrimin e Automjeteve, te nxjerre nga Ministria e Punëve te Brendshme.

Praktikat ligjore te vendeve te zhvilluara aplikimi i te cilave ka rezultuar me zvogëlimin e numrit te automjeteve te pasiguar

a). Organizimi i aktivitetit intensiv lobusë ne zvogëlimin-ndalimin e numrit te automjeteve te pasiguruara.

Koordinimi me Ministrinë Punëve te Brendshme lidhur me automjetet e pasiguruara – ndërtimi i një strategjie te përbashkët për zvogëlimin e vetura te pasiguruara duke mare si model vendet e BE.

Si modele qe kane praktiku metoda praktike mund te marrim për shembull modelin Zviceran, Kroat si dhe atë Gjerman.

Ne Zvicër Kompania e Sigurimit ne mënyre automatike e vazhdon sigurimin e veturës. Ne raste te mospagimit te premise se sigurimit nga pala edhe pasi dy vërejtjeve, Policia duhet të i konfiskoje tabelat. Në te kundërtën dëmin qe do ta shkaktoje ky automjete do te ngarkohet dhe paguhet nga policia e kantoneve, e jo Fondi Garantues.

Ndërsa Kroacia ne vitin 2008 qeshjen e mos regjistrimit te automjeteve e ka rregulluar me ligj, duke caktuar afat kohor prej 7 ditëve pronarit te automjetit te cilit i ka kaluar regjistrimi qe te vazhdoj regjistrimin apo te inicioj procedurën e q lajmërimit duke i dorëzuar targat e automjetit. Pas kalimit te afatit 7 ditore, për pronaret e automjeteve te cilët nuk i kane vazhduar regjistrimin e veturave ose nuk i kane çregjistruar atëherë institucionet relevante iu dorëzojnë gjobën ne lartësi te konsiderueshme për mosveprim ne përmbushje te ligjit.

Ndërsa modeli Gjerman çështjen e mos regjistrimit te automjeteve dhe përgjegjësit lidhur me mos regjistrimin e tyre ne rast shkaktimi te aksidenteve pas paralajmërimit nga Kompania Siguruese për skadimin e polices siguruese apo anulimit te saj, organi për regjistrimit e mjeteve ka me se shumti 1 muaj afat për largimin e automjetit nga qarkullimi dhe konfiskimin e tabelave.

b). Propozimet e Fondit të Garancisë për masat te cilat do te ndikonin ne zvogëlimin e numrit te automjeteve te pasiguar ne Kosove.

1.Te intensifikohen përpjekjet e industrisë se sigurimeve nëpërmjet shoqatës se sigurimeve që se bashku me policinë e Kosovës te gjejnë modalitetet për marrjen e masave te nevojshme me qellim uljen e numrin te automjeteve te pasiguruara.

2.Te behet fushate sensibilizuese nëpërmjet mediave vizive dhe atyre te shkruara për vetëdijesimin e shofereve lidhur me rrezikun e mos regjistrimit te automjeteve ne kuptim te regresimit te shumave nga ana e tyre ne rastet kur ata janë shkaktar aksidentesh

3.Te kërkohet ndihme nga autoritetet kompetente duke ua paraqitur faktet lidhur me pengesat e performances se mire financiare te industrisë për shkak te numrit te madh te automjeteve te pa regjistruara dhe siguruara.

4.Te insistohet tek organet kompetente qe barra financiare te mos i takoj vetëm Fondit te Kompensimet por edhe autoriteteve ne rast te mosveprimit dhe vazhdimit te kësaj praktike te lejimit te qarkullimit te këtij numri tejet te madh te automjeteve pa regjistruara.

5.Te ju argumentohet humbja financiare ne kuptim te taksave dhe përfitimit shtetëror financiar nga ulja e numrit te automjeteve pa regjistruara dhe siguruara.